

ความต้องการของผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6
ที่มีต่อการใช้สารสนเทศทางการบัญชี

Demand of Administrators of Agricultural Sector Cooperatives within Cooperative Auditing
Office Region 6 on Using Accounting Information

นันทิดา ชูใจ*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ที่มีต่อการใช้สารสนเทศทางการบัญชี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 อันได้แก่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย แพร่ และน่าน จำนวน 117 แห่ง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งกรรมการ และสหกรณ์ภาคการเกษตรที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็นสหกรณ์การเกษตร โดยส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตเป็นธุรกิจหลักและดำเนินธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจรอง มีการใช้โปรแกรมบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และส่วนใหญ่นำเสนอรายงานแก่ผู้บริหารสหกรณ์ในรูปแบบตัวเลขที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบและเป็นจำนวนเงิน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสหกรณ์ทุกหน่วยงานได้รับข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีการเงิน คือ งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย/บริการ หมายเหตุประกอบงบการเงิน และรายงานผู้สอบบัญชี โดยมีความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีการเงินและบัญชีบริหารโดยรวมในระดับมาก เมื่อจำแนกความต้องการใช้ข้อมูลบัญชีบริหารตามหน้าที่งานพบว่า 1) ด้านการวางแผน ผู้บริหารสหกรณ์มีความต้องการใช้รายงานงบประมาณกำไรขาดทุนมากที่สุด รองลงมาคือรายงานงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร และรายงานงบประมาณเงินลงทุน ตามลำดับ 2) ด้านการสั่งการ ผู้บริหารสหกรณ์มีความต้องการใช้รายงานเงินสดคงเหลือประจำวันมากที่สุด รองลงมาคือรายงานลูกหนี้คงเหลือประจำวัน และรายงานการรับชำระหนี้เงินกู้ประจำวัน ตามลำดับ 3) ด้านการควบคุม ผู้บริหารสหกรณ์มีความต้องการใช้รายงานกำไรขั้นต้นมากที่สุด รองลงมาคือ รายงานเปรียบเทียบรายได้ที่เกิดขึ้นจริงกับรายได้ตามงบประมาณตามศูนย์ความรับผิดชอบ และรายงานระยะเวลาการให้บริการสินเชื่อแก่ลูกค้า ตามลำดับ 4) ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารสหกรณ์มีความต้องการใช้รายงานการวิเคราะห์ต้นทุนการซื้อสินค้าแต่ละประเภทเพื่อกำหนดราคามากที่สุด รองลงมาคือรายงานการวิเคราะห์ปริมาณการขายสินค้าที่ถึงจุดคุ้มทุน และรายงานค่าสาธารณูปโภคเพื่อกำหนดราคา ตามลำดับ ส่วนปัญหาการใช้สารสนเทศทางบัญชีของผู้บริหารสหกรณ์พบว่า ผู้บริหารสหกรณ์มีปัญหาการใช้สารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมในระดับน้อย

* นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ABSTRACT

This independent study aimed to explore demand of administrators of agricultural sector cooperatives within Cooperative Auditing Office Region 6 on using accounting information. Questionnaires were used as the tool to collect data from the administrators of 117 agricultural sector cooperatives under the Cooperative Auditing Office Region 6 which included those located in Phitsanulok, Uthradit, Pichit, Petchaboon, Nakornsawan, Kampaengpeth, Tak, Sukhothai, Phrae, and Nan provinces. Data obtained were, then, analyzed by the descriptive statistics: frequency, percentage, and mean.

The findings showed that most agricultural sector cooperative administrator who responded the questionnaire were a member of agricultural cooperative board of directors. The cooperative where they affiliated to was considered as a large-size agricultural cooperative, of which the major concern was to pool agricultural products for agribusiness while the minor concern was to offer loaning services. Accounting program developed by the Cooperative Auditing Department was applied in their cooperatives. It was revealed that reports being presented to the board of directors were mostly prepared in critical comparative numeral formats demonstrating all amounts of financial statements in a certain period.

It was found that in all agricultural cooperatives, accounting information on statement of financial position, statement of income, statement of costs of goods sold/services rendered and statement of production costs, notes to the financial, and auditor's report were reported to the administrators. The findings indicated that in an overall view, demand of these administrators towards using accounting information was rated in high level. Hereafter were shown their needs of using accounting information as sorted by functional aspects. 1) For planning aspect, the cooperative administrators needed statement of income at the most; followed by the administrative cost statement, and the investment budgeting, respectively. 2) For directing aspect, the cooperative administrators needed the daily cash balance statement at the most; followed by the monthly statement of accounts receivable balances and the daily statement of loan repayment, respectively. 3) For controlling aspect, the cooperative administrators needed the gross profits statement at the most; followed by the comparative report on actual income and estimate income as determined in each responsibility center, and the report on loaning period granted to customers, respectively. 4) For decision making aspect, the cooperative administrators needed to use the analytical report on cost of products purchased sorted by product type for price setting purpose at the most; followed by the analytical report on break-even quantity of products, and the public utility cost report, which shall be used for price setting purpose, respectively. Regarding the problems in using accounting information of the cooperative administrators, the results showed that their problem in using it was rated in low level in an overall view.

บทนำ

สหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม จัดตั้งขึ้นโดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ มีการดำเนินธุรกิจที่หลากหลาย เช่น ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการผลิตสินค้า ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินการร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาดีและยังเป็นการป้องกันมิให้พ่อค้าคนกลางเข้ามาเอาเปรียบ เพราะเมื่อรวมตัวกันได้ดีย่อมมีอำนาจในการต่อรอง รวมถึงช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกและครอบครัวรวมทั้งชุมชนให้ดีขึ้น โดยสหกรณ์ภาคการเกษตรในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 4,567 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 56.52 ของสหกรณ์ทั้งหมด (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560ก: ออนไลน์)

สหกรณ์ภาคการเกษตรที่อยู่ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ประกอบด้วย 10 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย แพร่ และน่าน มีสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 557 แห่ง แบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร 536 แห่ง สหกรณ์ประมง 3 แห่ง และสหกรณ์นิคม 18 แห่ง (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560ข: ออนไลน์) สหกรณ์ภาคการเกษตรที่อยู่ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 แต่ละแห่งมีการดำเนินธุรกิจที่หลากหลาย และมีสหกรณ์หลายแห่งได้รับรางวัล เช่น สหกรณ์การเกษตรเวียงสา จำกัด จังหวัดน่าน มีการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิตการเกษตร ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจปั้มน้ำมัน โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ และโรงงานผลิตไบโอดีเซล โดยได้รับรางวัลสหกรณ์ดีเด่นระดับประเทศ ปี 2554 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2557ข: ออนไลน์) และสหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณสุขภาคแก่สมาชิก โดยได้รับพระราชทานโล่รางวัลสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติประจำปี 2554 (สิรินดา อ้นบุตร, 2555: ออนไลน์) เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามจากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความเสี่ยงทางธุรกิจหลายด้าน เช่น ราคาวัตถุดิบ ราคาน้ำมัน ค่าแรงขั้นต่ำที่มีการปรับตัวสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง และความเสียหายของผลผลิตอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภาวะระบาดของศัตรูพืช (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2557ก: ออนไลน์) สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสร้างรายได้และทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสหกรณ์จึงต้องมีการปรับนโยบายการดำเนินงานให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการแข่งขันอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี เช่น ข้อมูลต้นทุนในการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การกำหนดราคาซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลงบประมาณ หรือข้อมูลต้นทุน ปริมาณ กำไรเพื่อใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด ฯลฯ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม และนำมาวิเคราะห์หาทางเลือกประกอบการตัดสินใจวางแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว หรือนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรให้บรรลุตามเป้าหมาย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการของผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ที่มีต่อการใช้สารสนเทศทางการบัญชี เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีให้ตรงกับความต้องการของผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรเพื่อใช้ในการบริหารต่อไป

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีของการศึกษาความต้องการของผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ที่มีต่อการใช้สารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย

1. แนวคิดสารสนเทศทางบัญชี

สารสนเทศ (Information) เกิดจากการนำข้อมูลผ่านระบบการประมวลผลคำนวณ วิเคราะห์และแปลความหมายเป็นข้อความที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สารสนเทศทางการบัญชี เป็นสารสนเทศที่ได้มาจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งถูกจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2551)

(1) ข้อมูลทางบัญชีการเงิน (Financial Accounting Information) เป็นข้อมูลทางการบัญชีที่จัดทำเพื่อเสนอต่อบุคคลภายนอก ซึ่งการจัดทำข้อมูลทางการบัญชีต้องจัดทำตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไป (Generally Accepted Accounting Principles) ดังนั้นข้อมูลทางการบัญชีการเงินจึงมักจะเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตและจัดเก็บรวบรวมตามหลักอันเที่ยงธรรม

(2) ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร (Managerial Accounting Information) ซึ่งเป็นข้อมูลทางการบัญชีที่โดยปกติแล้วมักจะถูกจัดทำขึ้นโดยวัตถุประสงค์ที่จะเสนอข้อมูลให้แก่ผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นวิธีการและรูปแบบของข้อมูลทางการบัญชีที่นำเสนอผู้บริหาร จึงมิได้มีการกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและไม่จำเป็นต้องทำตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไป โดยมีแนวทางในการใช้ข้อมูลทางบัญชีแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การสั่งการ (Directing) การควบคุม (Control) และการตัดสินใจ (Decision Making)

2. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ภาคการเกษตร

สหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม ที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน อาชีพเดียวกันหรือถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก มีการดำเนินธุรกิจหลากหลาย เช่น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการผลิตสินค้า โดยการ จัดขนาดสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่มาก มีการจัดทำข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตร ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 65 กำหนดให้สหกรณ์จัดให้มีการทำบัญชีตามแบบและรายงานที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และเก็บรักษาบัญชี และเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ซึ่งรูปแบบงบการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตรต้องจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อ 6 ประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย/บริการ งบต้นทุนการผลิต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รุจิเรข นทีนนท์ ณ ลำปาง (2543) ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 10 (เชียงใหม่) ผลการศึกษาพบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตรพบว่าผู้ใช้ข้อมูลบัญชีสามารถนำข้อมูลไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มข้อมูลทางบัญชีที่สหกรณ์ได้จัดทำไว้ในรูปแบบของงบการเงินและรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนได้ให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์แล้ว แต่การจัดทำงบการเงินประจำปียังล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการที่จะนำไปใช้ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

กนกวรรณ ปีมหัทธวุฒิ (2547) ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุมของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสีในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีส่วนใหญ่ใช้ในการวางแผนด้านการเงิน คือการขายและการรับเงิน การซื้อและการจ่ายเงิน ด้านสินค้าคงเหลือ และด้านรายงานต้นทุนการผลิต สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการวางแผนและควบคุม คือส่วนใหญ่บุคลากรทางการบัญชีไม่มีศักยภาพมากพอในการจัดเตรียมข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้บริหาร และอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้การวางแผนด้านต่างๆ เป็นไปได้ยาก

วิมลพรรณ เลหาเจริญยศ (2553) ได้ศึกษาความต้องการในการใช้ข้อมูลทางบัญชีของผู้บริหารธุรกิจเขตสวนอุตสาหกรรมศรีนครินทร์ลำพูน จากการศึกษาพบว่า ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีไม่ได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่หากแบ่งความต้องการในการใช้ข้อมูลทางบัญชีออกเป็นด้านๆ ด้านการวางแผนและด้านการควบคุมมีความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านการสั่งการและด้านการตัดสินใจกลับมีความต้องการในการใช้ข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง แต่ละด้านมีความต้องการใช้ข้อมูลทางด้านบัญชีไม่เท่ากันอาจขึ้นอยู่กับตำแหน่งงานของผู้บริหาร สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์ของผู้บริหารและประเภทของธุรกิจ

วัลยา สุธาวา (2556) ได้ศึกษาความต้องการของผู้บริหารโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ในการใช้ข้อมูลทางการบัญชี เก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 141 ราย จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงแรมส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยต้องการข้อมูลทางการบัญชีที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว และทันเวลา ผู้บริหารมีความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผน ต้องการข้อมูลทางการบัญชีในการวางแผนเกี่ยวกับการรับจองห้องพักและการขายห้องพัก ด้านการสั่งการและการจูงใจ ต้องการข้อมูลทางการบัญชีในการสั่งการและจูงใจพนักงานปฏิบัติงานเพื่อให้ได้รายงานที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเวลา และสมบูรณ์ ด้านการควบคุม ต้องการข้อมูลทางการบัญชีในการควบคุมระบบการขายอาหาร เครื่องดื่ม และบริการอื่นๆ ภายในโรงแรมให้มีความถูกต้องและรวดเร็วกับการให้บริการลูกค้า ส่วนด้านการตัดสินใจ ต้องการข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจกำหนดอัตราค่าห้องพักทุกประเภท

วรรณนา เทพนิม (2558) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนในภาคเหนือตอนบนต่อการใช้สารสนเทศทางบัญชี จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนในภาคเหนือตอนบนมีความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีการเงินในรายงานประจำปี (งบการเงิน) ในระดับมากที่สุด มีความต้องการใช้สารสนเทศทางบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ในด้านต้นทุนการขนส่ง มีความต้องการใช้สารสนเทศทางบัญชีเพื่อการวางแผน

และตัดสินใจในด้านการวางแผนงบประมาณ มีความต้องการใช้สารสนเทศทางบัญชีเพื่อการควบคุมในด้านต้นทุนมาตรฐานในระดับมาก มีความต้องการใช้สารสนเทศทางบัญชีเพื่อการจัดการการขนส่งในการกำหนดราคาในระดับมากที่สุด ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีของผู้ประกอบการในธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนเกิดจากการวางระบบบัญชี คือความถูกต้องของข้อมูลที่น่าเสนอ ความยุ่งยากในการพยากรณ์ข้อมูลในอนาคตโดยมีปัญหาระดับปานกลาง

กฤติยา สุวิมลเจริญ (2559) ได้ศึกษาความต้องการของผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือในการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการบริหาร เก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือ จำนวน 82 ราย จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลมีความต้องการใช้ข้อมูลทางการเงินโดยรวมในระดับมาก โดยมีความต้องการใช้ข้อมูลงบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน/งบรายได้ – ค่าใช้จ่าย และงบกระแสเงินสดในระดับมาก ในขณะที่ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการบริหาร พบว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือ มีความต้องการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการสั่งการและการควบคุมอยู่ในระดับมาก ส่วนการวางแผนและการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการวางแผน มีความต้องการใช้รายงานงบประมาณกำไรขาดทุน/รายได้ – รายจ่ายเพื่อการวางแผนดำเนินงานมากที่สุด ด้านการสั่งการ มีความต้องการใช้รายงานค่าตอบแทนแพทย์และเงินเดือนบุคลากรประจำเดือนมากที่สุด ด้านการควบคุม มีความต้องการใช้รายงานข้อมูล งบกำไรขาดทุน/งบรายได้ – ค่าใช้จ่ายมากที่สุด ส่วนด้านการตัดสินใจ มีความต้องการใช้ข้อมูลต้นทุนการรักษาเพื่อใช้ในการกำหนดราคามากที่สุด ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการบริหารงานพบว่ามีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 อันได้แก่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย แพร่ และน่าน จำนวน 557 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น อันประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารสหกรณ์ ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ ส่วนที่ 3 ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีการเงินที่ผู้บริหารต้องการใช้ ส่วนที่ 4 ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีบริหารที่ผู้บริหารต้องการใช้ ส่วนที่ 5 ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการใช้สารสนเทศทางการบัญชี โดยใช้วิธีการส่งจดหมายทางไปรษณีย์ และมีการติดตามทางโทรศัพท์ และเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเองจากผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรแห่งละ 1 ราย ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาทั้งหมดจำนวน 117 ราย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา การอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา ความต้องการของผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ที่มีต่อการใช้สารสนเทศทางการบัญชี พบว่า ผู้บริหารสหกรณ์ทุกหน่วยงานได้รับข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีการเงินคือ งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย/บริการ หมายเหตุประกอบงบการเงิน และรายงานผู้สอบบัญชี โดยมีระดับความต้องการใช้งบกำไรขาดทุนสูงสุด ส่วนงบต้นทุนการผลิตจะมีเพียงผู้บริหารสหกรณ์ที่มีการดำเนินธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและผลิตสินค้าที่จะได้รับรายงาน สอดคล้องตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 งบการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย/บริการ งบต้นทุนการผลิต หมายเหตุประกอบงบการเงิน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของรุจิเรข นทีนนท์ ณ ลำปาง (2543) ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 10 (เชียงใหม่) และพบว่า ข้อมูลบัญชีที่สหกรณ์ได้จัดทำไว้ คือ งบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย/บริการ งบต้นทุนการผลิต หมายเหตุประกอบงบการเงิน

นอกจากนี้ สหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่จัดทำบัญชีโดยใช้โปรแกรมบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำรายงานบัญชีการเงินและบัญชีบริหารควรมีความรู้ความเข้าใจในโปรแกรมบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อจะได้นำข้อมูลรายงานต่างๆ ที่ได้จากโปรแกรมมาเสนอผู้บริหาร เพื่อผู้บริหารสหกรณ์จะได้นำข้อมูลมาบริหารงานด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการวางแผน สั่งการ ควบคุม และตัดสินใจ นอกจากนี้ ข้อมูลที่นำเสนอในรายงานให้แก่ผู้บริหารสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นตัวเลขที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบและรายงานที่เป็นจำนวนเงิน ดังนั้น ผู้มีหน้าที่จัดทำรายงานให้แก่ผู้บริหารสหกรณ์ ควรมีความระมัดระวัง ความละเอียดรอบคอบ ตรวจสอบความ ถูกต้องของตัวเลขและสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลต่างๆ ให้แก่ผู้บริหารสหกรณ์ได้ทราบเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานต่อไป

ส่วนผลการศึกษา ความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีการเงินและบัญชีบริหารของผู้บริหารสหกรณ์ภาคการเกษตรอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีบริหารเมื่อจำแนกตามหน้าที่การบริหาร มีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ผู้บริหารสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีบริหารเพื่อการวางแผนโดยรวมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิมลพรรณ เลหาเจริญยศ (2553) ได้ศึกษาความต้องการในการใช้ข้อมูลทางบัญชีของ ผู้บริหารธุรกิจเกษตรในเขตสวนอุตสาหกรรมศรีสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการใช้ข้อมูลบัญชีด้านการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากผลการศึกษาข้างต้น ผลการศึกษานี้ยังพบว่า ผู้บริหารสหกรณ์มีความต้องการใช้รายงานประมาณงบกำไรขาดทุนสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณิศา เทพนิมิต (2558) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนในภาคเหนือตอนบนต่อการใช้อินเทอร์เน็ตบัญชี และพบว่า ผู้ประกอบการในธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนมีความต้องการใช้สารสนเทศทางบัญชีบริหารเพื่อการวางแผนและตัดสินใจสูงสุดคือ รายงานประมาณงบกำไรขาดทุน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกนกวรรณ ปีมหัทย์วุฒิ (2547) ที่ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุมของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสีในจังหวัด

นครสวรรค์ โดยพบว่า โรงสีข้าวส่วนใหญ่มีความต้องการใช้สารสนเทศทางบัญชีบริหารเพื่อการวางแผนด้านการเงินสูงสุดคือ งบกำไรขาดทุน

ผู้บริหารสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการสั่งการโดยรวมในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการศึกษาของกฤติยา สุวิมลเจริญ (2559) ที่ศึกษาถึงความต้องการของผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือในการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการบริหาร และพบว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือมีความต้องการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการสั่งการโดยรวมในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวิมลพรรณ เลหาเจริญยศ (2553) ที่ได้ศึกษาความต้องการในการใช้ข้อมูลทางบัญชีของผู้บริหารธุรกิจเกษตรในเขตสวนอุตสาหกรรมศรีสะเกษพัฒนาผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการสั่งการโดยรวมในระดับปานกลาง

ผู้บริหารสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีบริหารเพื่อการควบคุมโดยรวมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิมลพรรณ เลหาเจริญยศ (2553) ได้ศึกษาความต้องการในการใช้ข้อมูลทางบัญชีของผู้บริหารธุรกิจเกษตรในเขตสวนอุตสาหกรรมศรีสะเกษพัฒนาผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการใช้ข้อมูลบัญชีด้านการควบคุมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณ เทพนิม (2558) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนในภาคเหนือตอนบนต่อการใช้สารสนเทศทางบัญชีผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการในธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนมีความต้องการใช้สารสนเทศทางบัญชีบริหารเพื่อการควบคุมในระดับมาก

ผู้บริหารสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการตัดสินใจโดยรวมในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัลยา สุธาวา (2556) ที่ศึกษาถึงความต้องการของผู้บริหารโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ในการใช้ข้อมูลทางการบัญชี และพบว่าผู้บริหารโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่มีความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีด้านการตัดสินใจโดยรวมในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวิมลพรรณ เลหาเจริญยศ (2553) ที่ได้ศึกษาความต้องการในการใช้ข้อมูลทางบัญชีของผู้บริหารธุรกิจเกษตรในเขตสวนอุตสาหกรรมศรีสะเกษพัฒนาผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีในด้านการตัดสินใจในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ ความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีของผู้บริหารสหกรณ์ในแต่ละด้านย่อมเป็นประโยชน์แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นำไปพัฒนาโปรแกรมบัญชีให้สามารถนำเสนอรายงานทางการบริหาร เช่น รายงานงบประมาณกำไรขาดทุน รายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน รายงานกำไรขั้นต้น และรายงานการวิเคราะห์ต้นทุนการซื้อสินค้าแต่ละประเภทเพื่อกำหนดราคา อันเป็นรายงานสารสนเทศทางบัญชีบริหารที่ผู้บริหารสหกรณ์มีระดับความต้องการมาก เพื่อที่ผู้บริหารสหกรณ์สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินงานและการบริหารงานต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ปีมหัทธัญญ์. (2547). การใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุมของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสีในจังหวัดนครสวรรค์. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- กฤติยา สุวิมลเจริญ. (2559). ความต้องการของผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนในภาคเหนือในการใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อการบริหาร. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2560ก). สารสนเทศทางการเงินสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร. สืบค้นจาก <http://intranet.cad.go.th>
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2560ข). ระบบทะเบียนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร. สืบค้นจาก <http://intranet.cad.go.th>
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2557ข). สภาวะเศรษฐกิจภาคสหกรณ์ไทย ปี 2557. สืบค้นจาก <http://www.cad.go.th>
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2542). ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542. สืบค้นจาก <http://www.cad.go.th>
- รุจิเรข นทีนนท์ ณ ลำปาง. (2543). การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของสหกรณ์ การเกษตรในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 10 (เชียงใหม่). (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วรรณ เทพฉิม. (2558). ความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนใน ภาคเหนือตอนบนต่อการใช้สารสนเทศทางการบัญชี. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วัลยา สุธาวา. (2556). ความต้องการของผู้บริหารโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ในการใช้ข้อมูลทางบัญชี. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วิมลพรรณ เลหาเจริญยศ. (2553). ความต้องการในการใช้ข้อมูลทางบัญชีของผู้บริหารธุรกิจ ใน เขตสวนอุตสาหกรรม เครือสหพัฒน์ลำพูน. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2551). การบัญชีบริหาร. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- สิรินนา อ้นบุตร. (2555, 1 พฤษภาคม). สหกรณ์ไทยพัฒนา. มติชน, น. 80.